

SNÁŘ Z TOVÁRNY

MAGAZÍN FESTIVALU DREAM FACTORY OSTRAVA 2018

středa 30. května 2018

Jiří Havelka: Na Ostravu vzpomínám parádně

S režisérem, hercem a pedagogem Jirkou Havelkou si vždycky povídám s radostí. Jeho odpovědi jsou totiž komplexní, hloubavé, argumentačně přesné a zároveň jim nechybí nadhled i vtíp.

Jirko, mohl bys představit premiéry aktuální sezony divadla Vosto5, inscenace Společenstvo vlastníků a Probuzení? Jaké jsou jejich společné styčné body a naopak rozdíly?

Jsou to hodně rozdílné žánry. Společenstvo vlastníků navazuje na naši snahu vtáhnout diváka do hry, nenechat ho jen přihlížet, ale nikoli přes přímou fyzickou participaci, ale spíš nastavením konceptu a jeho scénografickým i herec-

kým řešením. Jde o co nejautentičtější přenesení určitého výseku reality na jeviště. Asi by se dalo mluvit o určitém imerzním způsobu, ale rozvíjeli jsme tuhle linii ještě v době, kdy tohle slovo nikdo moc nepoužíval. Probuzení navazuje spíš na tu grotesknější část tvorby Vosto5.

Jakým způsobem tyto inscenace navazují na tematické linie vaší tvorby?

Obojí je trochu experiment, vlastně se každou novou věc snažíme vnímat jako experiment. Probuzení navazuje na linii Špialová ruka, Souboj Titánků atd., kdy se najde dost jednoduchá výchozí situace, která se v určitém směru dotáhne ad absurdum. Ale ještě nikdy jsme si nezkusili

PROGRAM - středa 30. května 2018

16:00	Národní památkový ústav Ostrava SPOLEČENSTVO VLASTNÍKŮ <i>Vosto5 (Praha)</i> námět, scénář a režie Jiří Havelka	85'
16:00 a 18:30	Hotel Palace HOTEL BEZRUČ?! Divadlo Petra Bezruče (Ostrava) režie Martin Františák, Janusz Klimsza, Jan Mikulášek, Filip Nuckolls, Janka Rysánek Schmiedtová, Daniel Špínar	110'
18:30	Divadlo loutek Ostrava OTHELLO Divadlo T. Bulandra (Rumunsko) režie Suren Shahverdyan	105'
18:30	Komorní scéna Aréna CHACHARIJE Komorní scéna Aréna (Ostrava)	150'
21:00	Divadlo Petra Bezruče JAK SBALIT ŽENU 2.0 Divadlo pod Palmovkou – Studio Palm off (Praha) režie F. X. Kalba	85'

Pozor! Dnešní představení Pásmo/Kóta 6893 ze zdravotních důvodů zrušeno!

Pořadatel

Spolupořadatel

Akce se uskutečňuje za podpory

OSTRAVA!!!

Finančně podpořili

Akce se uskutečňuje za finanční podpory statutárního města Ostrava, Ministerstva kultury ČR a Moravskoslezského kraje a pod záštitou primátora statutárního města Ostrava Ing. Tomáše Macury, MBA a starostky městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz Ing. Petry Bernfeldové.

nebýt vidět a nemluvit, což jsou obvyklé zbraně Vosto5ky, a nahradit je pohybem, vlastně fyzickým limitem pohybu, který je dán tou rytiřskou zbrojí.

Mohl bys nám přiblížit proces jejich vzniku?

Probuzení vznikalo poměrně krátce, byl tady výchozí nápad a po dokončení té zbroje nám z toho na prvních zkouškách začal vycházet takový obraz mužské, vojenské i společenské impotence blanicých rytířů a tímhle směrem jsme se vydali. Společenstvo naopak vznikalo na několik fází, nejdřív jsem napsal jen takový lehký koncept a rozhození postav dle mých vlastních zážitků, pak jsme asi 4 dny zkoušeli a improvizovali a z toho jsem pak sepsal finální podobu scénáře, která se ještě trochu měnila v průběhu asi desetidenního zkoušení před festivalem 4 dny v pohybu, kde jsme měli premiéru.

Nakolik je scénář inscenace Společenstvo vlastníků autonomní divadelní hrou a jaká je v ní míra improvizace?

Právě pro to vtažení do proudu probíhající schůze je důležité, že to je poměrně přesné a i slovně fixní. On to samozřejmě není obraz reality jedna ku jedné, je to dramatizace zážitků, je to umělý tvar žijící v odlišném časoprostoru a jako takový má jiná pravidla. Pro zdání autenticity ale veškerá dramatická konstrukce, která za tím je, musí být hodně nenápadná. A v takto vymezeném rámci je dost těžké improvizovat, protože člověk musí cítit a neporušit celý ten valící se organismus, právě aby neodhalil tu kostru za tím. Čili trochu se improvizovat dá, ale spíš v momentech, kdy se stroj zasekne a nejede to, jak by mělo.

V obsazení inscenace vidím několik nových jmen. Jakým způsobem obvykle ve Vosto5 probíhá výběr a nábor spoluhráčů a nakolik zúčastnění následně autorsky vstupují do procesu vzniku inscenace?

Klíčové je, aby ten konkrétní tým fungoval dobře na lidské bázi. Což neznamená pořad s každým souhlasit, ale že je tam prostě určité primární zapálení pro věc, nebo jak to říct. A pak samozřejmě záleží na každém konkrétním projektu a z toho vycházejícím divadelním jazyku.

Probíhají klíčová rozhodnutí ve Vosto5 kolektivně, demokraticky, existuje nějaká hierarchie nebo má někdo zvláštní právo veta?

Těžko říct, fungujeme zcela kolektivně, ale zároveň má každý nějakou „specializaci“ uvnitř souboru. Někdy se to tak zajímavě tříská, ale pořad i někam vyvíjí.

Je tvorba divadla Vosto5 inspirována moderními divadelními trendy, nebo její aktuální podoba vychází z vnitřní potřeby zpracovávaných témat?

Myslím, že je pro nás stěžejní forma interakce s divákem. Jaký komunikační kód chceme nastavit. A od toho se odvíjí vše ostatní. Moderní a hlavně moderně pojmenované trendy jsou nám spíš nabídkou k demaskování jejich mechanického přejímání, případně jejich vyprázdněného klišovitého vnímání.

V nedávné době Vosto5 uskutečnila turné po Austrálii. Za jakých okolností k němu došlo a kde a co jste u protinozců hráli?

Byla to nabídka od australského velvyslance, kterému pomalu končí jeho diplomatická služba na tomto kontinentě, a chtěl československým krajanům zprostředkovat zážitek s Vosto5. Hráli jsme tam titul Operace: Levý hák, tedy divadelní terapii mnichovského komplexu, a to tamní tak odlišné vnímání a přijetí co do národní hrdosti pro nás bylo velkým překvapením. A jinak to byl taky prima zájezd, kdy jsme měli po dlouhé době čas řešit právě vnitřní fungování našeho uskupení a celkově jeho smysl do budoucna.

Ptal se Petr KlariN Klár

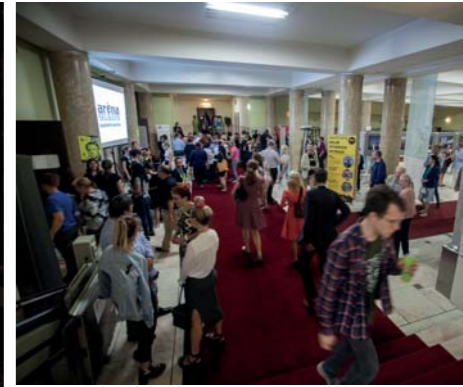
Do Ostravy se tentokrát vracíš i jako spolurežisér projektu Hotel Bezruč?! Jak vzpomínáš na svou někdejší spolupráci s Divadlem Petra Bezruče a jaký je Tvůj vztah k Ostravě a imerzivnímu divadlu?

Já na Ostravu vzpomínám parádně, pro mě to byl úplně jiný svět než Praha nebo Brno. Prostě Ostrava. Pamatuju si hlavně otevřené prodejní okénko v domě, kde jsem bydlel, kde jsem si vždycky večer, po návratu z hospody, kupoval zapečenou housku s nivou. Imerzivní divadlo je pro mě jeden z těch participativních trendů, který tady funguje dlouho, ale nyní dostal modernější název. Ale umění jako tvorba fikčních světů, kde se může divák pohybovat a prozkoumávat a nořit se dle vlastní libovůle, tady bylo odnepaměti. Já myslím, že důležité je prostě nepřebírat žádné vzory a metody, že progresivnost divadla není v tom, že přeberu nějakou novou, i když třeba sebezajímavější formu, která zcela nově a originálně pojímá vztah herec – divák, ale že progresivnost je v tom si vždy znovu a znovu s každým projektem uvědomit, kam se posunula v rámci nejen technologického vývoje jedinečnosti divadla. Jinými slovy o čem, jak a proč dnes může promlouvat jen a pouze divadlo. Do jakého druhu hry můžu vtáhnout divadelního diváka, když už se rozhodl vedle všech dalších dynamických lákadel věnovat zrovna divadlu hodinu a půl svého času. A pak se může odehrát velmi progresivní divadelní zážitek klidně v klasickém kukátkovém prostoru, kde prostě diváci sedí v hledišti a herci hrají na jevišti a mezi nimi je rampa.

Co čeká Vosto5 v létě?

Volno. Jen nárazové akce. Na začátku prázdnin malá přehlídka Vosto5 na lodi bratří Formanů. A pak klasicky Colours of Ostrava a na závěr Letní Letná.

Den první pohledem fotografa Lukáše Horkého

Absurdní schůzování

Hovoříme-li o jazyku a předpisech, které si člověk podrobují a zároveň ho odosobňují a odlišují, napadne nás v první řadě dramatika Václava Havla. A hra Jiřího Havelky Společenství vlastníků má

s jeho texty opravdu mnoho společného. Jen je okatěji vtipná (což není výtka, jen je Havelka jiný dramatický druh než Havel). Společenství vlastníků má už v titulu zakódován stěžejní problém. Větší skupina lidí, které něco spojuje (bytové jednotky v jednom domě) a tím pádem zákonitě rozděluje, protože každý jedinec bude prosazovat svůj názor a svá přání, se „snaží“ na schůzi dohodnout. Nebo se spíš urážejí a manipulují sebou. A hlasují o budoucím hlasování.

Mnoho se během hodiny a půl dlouhého představení řekne, nevyřeší se ale vůbec nic. Snad jen to, že staré pořádky nahradí nové – podobné, možná ještě horší. Dva přistěhovalci – synové nedávno zesnulého nájemníka a velmi pravděpodobně Češi –, které hrají Petr Prokop a Ondřej Cihlář, nechají celé zasedání po-

depsat prázdné papíry a slíbí lepší zítřky, tedy že se o vše postarají. Paradoxní je, že jsme se před chvílí dozvěděli, jak k bytům přišel tehdy – v době totality – jeden z účastníků schůze.

Havelka jako režisér přivedl ke stolu do otřískané zasedačky čtrnáct postav (které ztvárňují věkově i typově rozdílní herci, což vytváří napětí a autenticitu) a několik desítek diváků (kteří se tak stali účastníky všeho dění). Interakce ovšem není v tomto případě možná ani žádoucí, jak se na premiérovém představení ukázalo. Rozpačitě působil snad jen mladý manželský pár (Anna Kotlíková a Patrik Holubář), jenž byl na schůzi vlastníků poprvé; těhotná manželka totiž vzbuzovala v divácích nepříjemné očekávání a v rámci pointy bylo také skoro naplněno...

Lenka Dombrovská

Spolčení chacharů a nejstarších řemeslnic

Chacharije v Komorní scéně Aréna je prvorepublikový retro obrázek, který prací s historickými prameny a jistou idealizací může v leccm připomínat seriál Četnické humoresky. Vyznačuje se však také specifickým ostravským – tedy černým a drsným – humorem. A ještě lze dodat, že v Aréně je tato mozaika ze života bohatých, chudých i nejhudších tradičně výtečně zahrána.

Autoři Tomáš Vůjtek a Janusz Klimsza v programu uvádějí, že se tento příběh mohl stát jednoho dubnového dne roku 1932. Odpovídají tomu totiž všechny reálie, které v textu používají. A čtenáře a diváky oblažují medailonky svérázných postav, které se v inscenaci objeví nebo o kterých je pouze řeč. Nutno dodat, že tak tvůrčí činí citlivě a přirozeně. Dozvíme se – z programu i inscenace – něco o Bratrech spiritistech z Radvanic či o provozování nejstaršího řemesla v Ostravě. Třeba to, že mnohé „lázně“ se už tehdy nacházely na slavné Stodolní ulici. A možná by bylo záhodno

na tomto místě vysvětlit pojem chachar: „Původně tulák, bezcharakterní opilec a rváč, později sebevědomý frajer s kladným vztahem k alkoholu...“, jak také stojí v programu.

Inscenace tematicky navazuje na Brenpartiju, uvedenou v tomto divadle v roce 2009, jenže nyní se v ní objevují všechny vrstvy smíšeného ostravského obyvatelstva (nejen obyvatel ostravských hald, jak tomu bylo v „díle prvním“). Nacházíme zde třeba Němce Kubitshka (v podání Šimona Krupy), kterému odmítá strážník Hlavatý (Vladislav Georgiev) napsat do protokolu německou verzi jména, protože má český psací stroj! Postavy „cizáků“ jsou vůbec vykresleny velice zdařile, i když anekdoticky. Kubitshek například nutí k poslechu Richarda Wagnera českou prostitutku. Mariana, kterou hraje Tereza Cisořská, je modrooká a blondáta a Kubitshkovi připomíná valkýry, které přiváděly padlé bojovníky do Valhally. Jeho pocit nadřa-

zenosti a vyvolenosti jasně odkazuje na dobu, která teprve přijde.

Tato časová ukotvenost, která je zde zpodobňována s ironií, avšak není zpochybňována její hrůzostrašnost, je doplněna postavou Žida Silbersteina (Marek Cisořský). Tvůrčí nesklozávají k černobílému líčení, využívají sice vtipné stereotypnosti, přesto dokážou ve zkratce to nejpodstatnější ukazovat lidem se všemi bolestmi a radostmi. Silberstein je obchodník a jeho promluvy k bohu, obchodním partnerům i ženě (jež nakupuje v obchodním domě Ostravica, avšak neoplývá tělesnými půvaby a neumí zpívat; perfektně a možná nečekaně ji zpodobňuje Alena Sasínová-Polarczyk) jako by vypadly z těch nejlepších židovských anekdot.

Vůjtkoví a Klimszovi se ovšem už tak skvěle nedaří v linii české, i když zápletka se ztraceným četnickým psem a vařením podivného guláše na struskové haldě je samozřejmě dosti vydatná. Také pár Ferdý Prokopa (Josef Kaluža) a vysloužilé prostitutky (Dana Fialková), o které se praví, že nejstarší osoba provozuje nejstarší řemeslo, je zdrojem mnoha komických situací. Stěžejní je ovšem role Mariany Terezy Cisořské, což se vyjeví především v druhé polovině inscenace. Zřejmě jsou odkazy k duchovnímu rozměru této ženy utěšitelky s dobrým srdcem, což ovšem v inscenaci není příliš vydařené, ba ani zřetelné.

V první části inscenace jsou totiž diváci seznámeni s pestrým ostravským obyvatelstvem formou vypointovaných obrazů, po přestávce má být ovšem nastolena vážnější nota a ve vyprávění přichází ke slovu příběhová povíčka. A Chacharije se tak bohužel přehoupne spíše do vyprávěnky o zneužívané dívce, která se stala lehkou děvou, aby už „to“ nemusela dělat zadarmo. Skončí to s ní špatně, že si dovolují prozradit pointu.

Lenka Dombrovská

Anketa no. 2

Tentokrát s představiteli inscenace Jak sbalit ženu

Jak nejlépe sbalit vysněný protějšek?

Tereza Dočkalová: Kouknout, jak je volnej v kloubech, jakou vůli k ohybu má jeho hřbet a pak se podle toho zařadit.

Tomáš Dianiška: Na internetu najdu pár dobrých fóru a pak je vydávám za svý. A když odhalí můj plagiátorství, dělám ublíženého a předstírám, že to ukradli mně, ale že mi to až tak nevaří, páč mě jakože nic nevyvede z míry.

Jakub Albrecht: Nejlepší metoda je být sám sebou.

Zuzana Kronerová: Ostravské publikum je výborné

Tvárou tohtoročného festivalu Dream Factory Ostrava je herečka Zuzana Kronerová. Vidieť ste ju mohli v inscenácii bratislavského Divadla Astorka Korzo '90 Lásky jednej plavovlásky.

Tešíte sa do Ostravy? Aký máte k mestu vzťah?

Ostrava je veľmi živé a dynamické mesto. Aj keď ju niektorí považujú za nie veľmi peknú, mne sa páči. Je to dané aj tým, že sme tam v minulosti chodili často hosťovať. No a pred alebo po predstavení sme vždy našli zaujímavé miesta, kde sa dalo posedieť. A počúvať zmes dialektov češtiny aj slovenčiny, plus dnes aj iných, vzdialenejších jazykov. Rada tiež spomínam na výborné ostravské publikum.

S divadlom zahájite festival inscenáciou Lásky jednej plavovlásky. Ako sa Vám spolupracovalo na jej príprave s režijno-dramaturgickým tandemom SKUTR?

Áno, s režisérskym duom SKUTR som pracovala po prvýkrát. Aj moji kolegovia a kolegyne z Astorky. Bez prehánania môžem aj za nich povedať, že nás SKUTR očaril svojou bezprostrednosťou a nadšením. Takže skúšanie s nimi nás veľmi bavilo. Špeciálne oceňujem ich schopnosť dať každej, i tej najmenšej postave jej dôležitosť v inscenácii. No a ešte hravosť a množstvo nápadov. To sa mi páčilo aj v Romeovi a Júlii, ktorú som od nich videla na Bratislavskom hrade v rámci Shakespeareovských slávností.

Máte blízko k známej filmovej predlohe Miloša Formana z roku 1965?

Všetky filmy Miloša Formana milujem, no a Lásky jednej plavovlásky sú pre mňa spolu s Konkurzom, Čiernym Petrom a Hoří, má panenka to najlepšie z jeho tvorby, myslím tej českej. V Láskach sú všetky výkony, hercov i nehercov,

famózne. Aj epizódne postavy v scéne zábavy. Ten film sa mi nikdy nezunuje, môžem ho pozerať znovu a znovu. Je geniálny.

Bol náročný proces transformácie filmovej predlohy na javisko? Ako vznikala výsledná podoba?

Režiséri zobrali ako východisko pôvodný scenár Formana, Ivana Passera a Jaroslava Papouška. Aj vrátane scén a situácií, ktoré sa napokon do filmu nedostali. No a potom ho pretlmočili do divadelného jazyka, nepomáhali si pritom filmovými prostriedkami, ako sme toho pri niektorých inscenáciách svedkami.

V inscenácii stvárnujete postavu Matky mladého Mildu. Ako ste si k nej našli cestu? Aká je to žena a v akej rodine?

Moja matka je možno, na rozdiel od tej filmovej, jednoznačnejšia, totiž viac sa negatívne vymedzuje voči plavovláske - votrelcovi. Nie je si istá, či toto dievča je pre jej syna dosť dobré. Režiséri chceli mať postavu matky grotesknejšiu, než je vo filmovej podobe. Ale dúfam, že v obave o synov osud sme si podobné. Otec je v našej inscenácii, podobne ako vo filme, rezignovaný a na hlasné obavy manželky vlastne nereaguje, alebo ich skôr trpezlivo znáša. No a syn Milda sa dobre cíti v mama hoteli, ako sa dnes toto spolunažívanie rodičov a dospelých detí nazýva. Preto aj jeho vzťah s Andulou, a potom pravdepodobne aj s ďalšími adeptkami, dopadne tak ako dopadne.

Ste jedna zo zakladajúcich členiek Divadla Astorka Korzo '90 v Bratislave. Ako hodnotíte jeho vývoj za tých skoro 30 rokov? Dá sa opísať vzťah, ktorý ste si k nemu vybudovali?

Do Astorky, vtedy pod názvom Korzo 90, som prišla po trojročnom angažmáne v Slovenskom národnom divadle, krátko po Nežnej revolúcii. Bola to moja osobná revolúcia v malom. Hod-

notenie skoro tridsaťročného vývoja radšej prenechám divadelným vedcom a historikom. Ale podľa môjho názoru, najlepším obdobím bolo správne tvorivé napätie medzi režisérmi Romanom Polákom a Jurajom Nvotom. Dnes držím palce nášmu umeleckému šéfovi, režisérovi Mariánovi Amslerovi, ktorý sa snaží priniesť do nášho divadla aktuálne a potrebné témy, plus zaujímavých mladých režisérov, napríklad SKUTR. No a čo sa týka kolegov, nemôžem sa sťažovať, máme sa stále radi, a to je v organizme, akým je divadlo, veľmi dôležité.

Sezóna sa teraz už končí, máte nejaké plány na letné divadelné prázdniny?

Keďže moja divadelná sezóna bola mimoriadne plodná, už sa teším na divadelné prázdniny. Okrem Lásk jednej plavovlásky som totiž mala dve premiéry v Prahe a štvrtá ma čaká v júni v bratislavskom divadle GUaGU. V hereckom živote sa totiž neomylné striedajú suché roky s úrodnými. A hoci si z ponúk starostlivo vyberám, tentoraz sa mi nakopilo toľko zaujímavého, že som nemohla odolať. Ale aby som mohla spoľahlivo fungovať, cez prázdniny si dám úplný oddych. Nebudem robiť vôbec nič.

Ak to nie je tajomstvom, aké herecké roly na vás čakajú budúcu sezónu?

Mám dve ponuky v Prahe a možno u nás v Astorke. Okrem toho ma čakajú dve filmové roly, jedna v Čechách s režisérom Bohdanom Slámom a jedna na Slovensku s Martinom Šulíkom. Dobré scenáre, inak by som na ponuku neprikyvla.

Čo by ste odkázali návštevníkom festivalu?

Ste skvelí, že navštívite festival Meet Factory, alebo Dream...? Opravte ma. Podporujete tím divadlo!

Ptal se **Matej Synak**

Citáty o žárlivosti (inspirace Othello)

Šalamoun: Silná jako smrt je láska, neúprosná jako hrob žárlivost.

Sarah Bernhardt: Scény žárlivosti jsou pro vývoj lásky stejně nezbytné jako válečné konflikty pro vývoj civilizace.

Stendhal: Žárlivostí vždy skutečná láska sílí.

Friedrich Von Bodenstedt: Je těžké vyhnout se žárlivosti, když toho druhého milujeme více než sebe.

James Hilton: Klepy jsou pravý důvod k žárlivosti, nevěra je až druhořadá.

ČTVRTEK 31. KVĚTNA 2018 / 14:30 / Hotel Palace

HOSTINA V HOTELU BEZRUČ?! **debata – VSTUP VOLNÝ**

Beseda s tvůrci projektu a gurmánský zážitek v jednom. Moderuje **Lenka Dombrovská**. /délka: 90 min.

ČTVRTEK 31. KVĚTNA 2018 / 16:00 / Hotel Palace

HOTEL BEZRUČ?! **Divadlo Petra Bezruče (Ostrava)**

režie **Martin Františák, Janusz Klimsza, Jan Mikulášek, Filip Nuckolls, Janka Ryšánek Schmiedtová, Daniel Špinar** / dramaturgie **Kateřina Menclerová, David Košťák** / výprava **Pavla Kamanová** / koncept projektu **Tomáš Suchánek** / produkce **Alena Punčochářová** / délka představení: 110 min.

ČTVRTEK 31. KVĚTNA 2018 / 18:30 / Divadlo Antonína Dvořáka

ŠŤASTNI VE TŘECH **Národní divadlo moravskoslezské (Ostrava)**

režie **Janusz Klimsza** / překlad **Marek Stašek** / dramaturgie **Adam Gold** / scéna **David Bazika** / kostýmy **Marcela Lysáčková** / hudba **Nikos Engonidis** / délka představení: 150 min.

ČTVRTEK 31. KVĚTNA 2018 / 19:00 / Divadlo Petra Bezruče

VITKA **Divadlo Husa na provázku (Brno)**

režie **Anna Petrželková** / dramaturgie **Lucie Němečková** / scéna **Lenka Odvárková** / kostýmy **Hana Knotková** / hudba **Vítězslava Kaprálová, Bohuslav Martinů, Petr Hromádka** / pohybová spolupráce **Adam Mašura** / délka představení: 140 min.

Snář z továrny – magazín festivalu Dream Factory Ostrava 2018. Středa 30. května 2018, číslo druhé. Šéfredaktorka: Lenka Dombrovská (lena.ds@seznam.cz). Korektorka: Pavla Bergmannová. Redakce: Barbora Schneiderová, Matej Synak, Tereza Hýsková, Petr Klarin Klár. Fotografie: archiv festivalu Dream Factory Ostrava, Lukáš Horký. Grafika: Studio Stojkov. Sazba: Lukáš Horký – Surbanz. Zpravodaj vydává festival Dream Factory Ostrava. Ředitel festivalu Tomáš Suchánek.